

Huvudman

Bodens kommun

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Älvsolan i Bodens kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bodens kommun att senast **den 31 oktober 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande fjärrundervisning i ämnet moderna språk och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Bodens kommun inte följer föreläggandena kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Bodens kommun ska vidta följande åtgärder

Fjärrundervisning i moderna språk

1. Se till att upphöra med fjärrundervisning i ämnet moderna språk, spanska inom ramen för språkval som utförs av en utförare som inte är huvudman inom skolväsendet. (21 kap. 10 § skollagen)
2. Se till att eleverna får undervisning i ämnet moderna språk, spanska inom ramen för språkval. Om fjärrundervisning används i ämnet, se till att utföraren är en huvudman inom skolväsendet samt förutsättningar i form av krav på fjärrlärare och handledare är uppfyllda. (21 kap. 10–11 och 13 §§ skollagen)

Särskilt stöd

1. Se till att rektorn, eller den rektorn överlåtit beslutanderätten till, fattar beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram för eleverna 1 och 2 (3 kap. 9 § skollagen).
2. Se till att det av åtgärdsprogram som utarbetas och beslutas framgår datum för beslut samt vem som fattat beslutet om att utarbeta åtgärdsprogrammet. (3 kap. 9 § skollagen).
3. För varje utredning om särskilt stöd som har färdigställts under perioden den 17 maj 2024 – den 31 oktober 2024 ska rektorn, eller den rektorn överlåtit beslutanderätten till, fatta beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under perioden och inkomma med dokumentation och åtgärdsprogram för dessa i samband med redovisningen (3 kap. 9 § skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen huvudmannen en anmärkning avseende följande brister: skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, betygsättning och dokumentation av betyg, extra studietid, garantin för tidiga stödinsatser samt skyldighet att anmäla kränkande behandling. Huvudmannen ska senast **den 31 oktober 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser plan mot kränkande behandling, ordningsregler och forum för samråd samt språkval.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:7199) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2024 inlett en tillsyn av Älvskolan i Bodens kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten följer gällande bestämmelser avseende särskilt stöd, fjärrundervisning i ämnet moderna språk, skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner m.m., betygssättning och dokumentation av betyg, extra studietid, genomförandet av garanti för tidiga stödinsatser, åtgärder mot kränkande behandling, plan mot kränkande behandling, ordningsregler och språkval.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 8 februari 2024 och 12 februari 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, specialpedagogisk kompetens, rektor och granskning av aktuell dokumentation framgår följande.

Om en lärare på skolan bedömer att en elev är i behov av särskilt stöd ska läraren fylla i och ge rektorn en blankett som heter "Ärende till EHT". Rektor tar därefter beslut om att en pedagogisk utredning ska inledas eller inte.

Huvudmannen har redovisat tre sådana anmälningar för Skolinspektionen från läsåret 2023 och framåt. Det avser eleverna 5, 6 och 10.

När det gäller elev 10 uppger läraren som fyllt i blanketten att syftet inte var att anmäla eleven utan hon ville diskutera omständigheterna kring eleven vid ett möte

med representanter från elevhälsan och rektorn (härefter EHT-möte). Läraren uppger att hon fyllde i blanketten för att ärendet skulle bli dokumenterat. Av protokollet från efterföljande EHT-möte framgår det under rubriken "Nya ärenden" att elev 10 diskuterats. Rektorn har efter mötet fyllt i den inlämnande blanketten under rubriken "Om beslut tas att inte påbörja utredning" att eleven ska ges extra anpassningar i språk och kommunikation och att detta ryms inom den ordinarie undervisningen.

Gällande eleverna 5 och 6 har anmälningarna inkommit till rektorn den 10 oktober 2023. Elev 5 har anmälts med anledning av låg måluppfyllelse samt med anledning av att en ansökan ska göras till en mindre undervisningsgrupp i högstadiet. Avseende Elev 6 har eleven anmälts med anledning av att en ansökan ska göras till en mindre undervisningsgrupp i högstadiet.

Utöver de tre ovannämnda eleverna har även två andra elever, eleverna 1 och 2, befarats vara i behov av särskilt stöd. Deras stödbehov upptäcktes när eleverna genomförde Skolverkets bedömningsstöd och LegiLexi. Ärendena inleddes den 21 november 2022. Den 13 mars 2023 fick skolans specialpedagog i uppdrag att genomföra utredningar för eleverna 1 och 2. Utredningarna visade att eleverna stödbehov kunde tillgodoses inom ramen för den ordinarie undervisningen. Rektorn uppger i intervju att hon inte har tagit något beslut om att inte utarbetade åtgärdsprogram för eleverna.

Totalt har skolan fyra aktiva åtgärdsprogram, vilka avser eleverna 3,4 5, och 6.

Av åtgärdsprogram för elev 5 och elev 6 framgår deras behov av stöd samt vilka åtgärder som rektorn beslutat ska vidtas för att behoven ska tillgodoses. Det finns angivet vid vilka datum åtgärdsprogrammet ska följas upp och utvärderas. Ansvarig person för detta är elevens klasslärare. Det framgår dock inte av åtgärdsprogrammet när eller vem som fattat beslutet om att upprätta åtgärdsprogrammen för eleverna.

Rättslig reglering

Om det befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är

ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

I 29 kap. 10 § skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän. Det gäller bland annat dokumentation och motivering av beslut enligt 31 och 32 §§ förvaltningslagen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd.

Av utredningen framgår att det saknas datum och uppgift om vem som fattat beslut om åtgärdsprogram för elev 5 och elev 6. Då ett beslut om åtgärdsprogram är att likställa med myndighetsutövning ska förvaltningslagens krav på dokumentation av beslut gälla. Av 31 § förvaltningslagen framgår att det ska anges ett datum för beslut samt vem eller vilka som fattat beslutet. Det är därmed en brist att datum för beslut och vem som tagit besluten saknas.

Vidare framgår av utredningen att något beslut inte har fattats om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram för elev 1 och elev 2 efter att de utretts om behov av särskilt stöd, vilket är en brist.

Gällande elev 10 finner Skolinspektionen inte skäl att misstro lärarens berättelse om att det inte avsåg en anmälan om särskilt stöd. Skolinspektionen finner således ingen brist i hanteringen av det ärendet.

Fjärrundervisning i ämnet moderna språk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av framgår det att eleverna i årskurs 6 ges undervisning i moderna språk, språkval spanska med 80 minuter per vecka via fjärrundervisning. Läraren som undervisar i ämnet är obehörig.

Enligt huvudmannen saknas under läsåret 2023/24 behörig lärare i moderna språk.

Huvudmannen fattade den 11 oktober 2023 beslut om att använda fjärrundervisning för aktuell årskurs och ämne. Av intervjun med rektorn framgår det att bolaget Wermteach Fjärrundervisnings AB är de som ansvarar för undervisningen. Den obehöriga läraren är anställd av bolaget.

Lärarna och rektorn uppger att det inte finns någon handledare på plats i klassrummet när eleverna i årskurs 6 undervisas i moderna språk. I stället är det den lärare som undervisar parallellt i ett annat klassrum med en annan grupp elever som har ansvaret.

Bodens kommun har den 11 oktober 2023 genom Arbetsmarknads- och utbildningsnämnden fattat beslut om att godkänna fjärrundervisning vid Älvskolan. Huvudmannen har den 1 februari 2024 (dnr 2024:1102) anmält till Skolinspektionen om användning av fjärrundervisning för aktuell årskurs och ämne.

Rättslig reglering

Fjärrundervisning får i grundskolan endast användas under de förutsättningar och med de begränsningar som följer av 21 kap. skollagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet (21 kap. 2 § skollagen).

Fjärrundervisning får bara användas om det för viss undervisning inte finns någon lärare inom huvudmannens skolenhet som uppfyller kraven på legitimation och behörighet enligt 2 kap. 13 § skollagen och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan eller elevunderlaget för en viss skolenhet är så begränsat att ordinarie undervisning inom skolenheten leder till betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen (21 kap. 3 § skollagen).

En huvudman som avser att använda fjärrundervisning i ett visst ämne ska fatta ett beslut om det. Huvudmannen får besluta om att använda fjärrundervisning för högst ett läsår åt gången. Fjärrundervisning får endast utföras av huvudmän inom skolväsendet (21 kap. 9 och 10 §§ skollagen). I 23 kap. skollagen finns bestämmelser om när fjärrundervisning får överlämnas på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet.

I 2 kap. skollagen finns bestämmelser om lärare och vilka som får undervisa inom skolväsendet. Huvudregeln är att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen). I 21 kap. 11 § skollagen anges de krav som ställs på fjärrlärare. Bestämmelsen innebär att den som uppfyller kraven i 2 kap. 13 § eller i 2 kap. 16–17 §§ skollagen får bedriva fjärrundervisning. Undantagen i 2 kap. 18 § är dock inte tillämpliga.

Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare. I grundskolan ska handledaren finnas närvarande där eleverna befinner sig. Handledaren ska vara en för detta ändamål lämplig person (21 kap. 13 § skollagen).

Huvudmannen ska dokumentera ett beslut om att använda fjärrundervisning och anmäla beslutet till statens skolinspektion (5 a kap. 5 och 6 §§ skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det sätt som fjärrundervisningen i ämnet moderna språk, språkval spanska bedrivs vid Älvskolan inte sker i enlighet med författningarnas krav, vilket framgår nedan.

Av utredningen framgår att fjärrundervisningen bedrivs av en utförare som inte är en huvudman inom skolväsendet. Detta är en central förutsättning för att få använda fjärrundervisning och regleringen syftar till att säkerställa att aktören har kompetens att anordna undervisningen. Vidare uppfyller fjärrläraren inte de behörighetskrav som ställs på lärare som bedriver fjärrundervisning. Läraren har inte legitimation och behörighet för undervisning i ämnet spanska, och något undantag från kraven på legitimation och behörighet är inte tillämpligt.

Vidare ska det finnas en handledare närvarande i den lokal där eleverna befinner sig. Av utredningen framgår att det inte finns någon handledare närvarande i klassrummet under tiden som eleverna får sin fjärrundervisning. Att det finns en lärare i ett angränsande klassrum som bedriver annan undervisning är inte tillräckligt.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bodens kommuns verksamhet vid Älvskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd och fjärrundervisning i ämnet moderna språk, språkval spanska. Det finns därför skäl att förelägga Bodens kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens ingivna dokumentation inför Skolinspektionens tillsyn framgår att Älvskolan saknar skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Rättslig reglering

Det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b–4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner (5 kap. 4 e § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att skolenheten saknar skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Betygssättning och dokumentation av betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygskatalog från höstterminen 2023. Betygskatalogen förs på papper med en sida för respektive klass och ämne. Längst ner på sidan har betygssättande lärare signerat och daterat betygen. Rektorn uppger att läraren som står angiven signerar katalogen med underskrift och datum i slutet på höst- och vårterminen.

Av ingiven förteckning över undervisande personal framgår vilka lärare som har lärarlegitimation, vilka ämnen de är behöriga i, och vilka ämnen de undervisar i. I betygskatalogen från höstterminen 2023 förekommer lärare som inte redovisats i förteckningen över undervisande personal.

Av intervju med rektor och med lärare framgår att det har varit andra lärare som undervisat i spanska respektive bild än de som beslutat om betyg och signerat betygen i betygskatalogen för höstterminen 2023.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

I 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen finns närmare föreskrifter om vem som beslutar betyg när mer än en lärare bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. I förarbeten till bestämmelsen anges bland annat följande. De betyg en elev får kan vara avgörande för elevens framtid. Betygsresultat har exempelvis betydelse för elevens möjligheter att fortsätta studera eller att få en anställning. Det är mycket viktigt att betyg sätts på ett korrekt sätt och det är ett stort ansvar att besluta om betyg (prop. 2010/11:20, s. 46–47).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (2011:123) ska betygskatalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygskatalogen ska föras löpande. Betygskatalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6

§). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att det inte alltid är undervisande lärare som beslutat om betygen. Av utredningen framgår att det i moderna språk och bild inte varit den undervisande läraren som fattat beslut om betyg, vilket är en brist.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att inte varje betyg har en datering och en signatur. Att undervisande lärare signerat med en datering och en signatur för samtliga elever i undervisningsgruppen är inte tillräckligt, eftersom varje betyg är ett beslut ska det vid varje betyg finnas en signatur med datering.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med elever, lärare och rektorn framgår i huvudsak följande.

Sedan vårterminen 2024 har årskurserna 4-6 extra studietid fyra dagar i veckan från kl. 08.00 – 08.30. En lärare är även närvarande vid passet.

Eleverna börjar den ordinarie skoldagen kl. 08.45. Elevernas skolskjuts anländer till skolan i samband med skolstarten kl. 08.45.

Rättslig reglering

Eleverna i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör (10 kap. 5 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att elever som åker skolskjuts inte kan delta vid den extra studietid som erbjuds eftersom deras skolskjuts anländer till skolan efter att den extra studietiden har avslutats för dagen.

Av prop. 2021/22:111 s. 20 framgår det att kostnadsfri skolskjuts bör anordnas på så sätt att eleverna inte ska behöva avstå från att delta i extra studietid. Vid planeringen av studietiden behöver hänsyn därför tas till att elever som deltar kan ha behov av skolskjuts.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att huvudmannen inte anordnat så att alla elever som vill kan delta i den extra studietiden.

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Genomförandet av obligatoriska kartläggningsmaterial och bedömningsstöd

Förskolläraren uppger i intervju att hon genomfört de nationella kartläggningsmaterialen Hitta språket och Hitta matematiken under höstterminen 2023 med eleverna i förskoleklass. Eleverna har genomfört nästan alla delar under höstterminen, förutom uppgiften "Sanden och riset" i Hitta matematiken som genomfördes på vårterminen 2024. Förskolläraren uppger att anledning till detta var att eleverna inte var redo för den typen av uppgift. Förskolläraren väntade därför till början av vårterminen med att genomföra uppgiften.

Läraren i årskurs 1 uppger i intervju att hon genomfört bedömningsstöden i svenska och matematik under höstterminen 2023. Alla elever har genomfört samtliga delar.

Ingen elev har undantagits från att genomföra materialen.

Särskild bedömning och planering av extra anpassningar i svenska och matematik

Förskolläraren uppger att begreppet indikation betyder att det finns "lite varningstecken" kring en elev. Exempelvis att eleven har problem med bokstäver. Läraren i årskurs 1 uppger att för henne betyder begreppet att det är något område som behöver fördjupas eller gås igenom ytterligare.

Förskolläraren uppger vidare att det varit elever som visat sådana indikationer under hösten 2023. Hon har dock inte befarat att eleverna inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i årskurs 1 eller 3 i aktuella ämnen.

Läraren i årskurs 1 uppger att det funnits en elev som visat indikation på att den inte kommer att klara kommande kunskapskrav efter genomförandet av bedömningsstöden.

Vidare uppger läraren och förskolläraren att de inte haft något möte med specialpedagog efter att materialen genomförts. Inte heller har lärarna haft något möte sinsemellan med anledning av att materialen genomförts.

Förskolläraren har inte upptäckt att någon elev behövt extra anpassningar i svenska eller matematik under det aktuella läsåret. Läraren i årskurs 1 uppger att extra anpassningar varit aktuellt för en elev i svenska. I årskurs 2 har en elev getts extra anpassningar i svenska.

Läraren för årskurs 1-2 uppger att hon utöver sin lärarutbildning även har studerat på högskolan till specialpedagog genom specialpedagogprogrammet. Hon har läst 60 av totalt 90 poäng.

Uppföljning och överföring

Lärarna och huvudmannen uppger att ingen elev i förskoleklass eller årskurs 3 hade extra anpassningar i svenska, svenska som andraspråk eller matematik under

läsåret 2022/23. Någon överföring av sådan information har därför inte varit aktuell.

Rättslig reglering

Obligatoriska kartläggningsmaterial, bedömningsstöd och nationella prov

I förskoleklass ska Skolverkets kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet (dnr 2019:567) och kartläggningsmaterial i matematiskt tänkande (dnr 2019:568) användas. För varje elev ska läraren använda kartläggningsmaterialen vid avstämningstillfällen under höstterminen (8 kap. 2 och 3 §§ skolförordning [2011:185], 2-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass, SKOLFS 2019:16).

I årskurs 1 i grundskolan ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling (dnr 2019:563) användas i ämnena svenska och svenska som andraspråk och Skolverkets nationella bedömningsstöd i taluppfattning (dnr 2019:564) användas i ämnet matematik. För varje elev ska läraren använda bedömningsstöden vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen (9 kap. 22 b och c §§ skolförordningen och 2 – 4 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan, SKOLFS 2016:66).

Om det finns särskilda skäl får rektor besluta att en lärare inte behöver använda kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov, eller delar av dessa, för enskilda elever (9 kap. 20 § skolförordningen, 6 § SKOLFS 2019:16 och 6 § SKOLFS 2016:66).

Särskild bedömning och planering av insatser

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. En särskild bedömning ska även göras i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 (3 kap. 4 § 1 st. skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning och vid planering av extra anpassningar när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 1 och 2 behöver dock inte genomföras om den ansvarige förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § 1 st. p. och 2 samt 2 st. skollagen).

Om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras för stöd i form av extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas (3 kap. 4 § 2 st. skollagen, 3 kap. 5 § skollagen och 3 kap. 7 § skollagen).

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna för extra anpassningar eller för anmälan till rektor om särskilt stöd redan är uppfyllda. Det ska i sådant fall skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn (3 kap. 4 § 3 st. skollagen).

Uppföljning och överföring

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan och sameskolan ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 3 kap. 5 § skollagen (extra anpassningar) i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs (3 kap. 4 b § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid uppföljning enligt 4 b §. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 3 behöver inte genomföras om den ansvarige förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Har lärarna genomfört de obligatoriska kartläggningsmaterial och bedömningsstöd i enlighet med lagens krav?

Det framgår av föreskrifterna att kartläggningsmaterialen i förskoleklass ska genomföras under höstterminen. I ärendet är det utrett att förskolläraren genomfört delar av kartläggningsmaterialen på vårterminen. Skälet till att eleverna inte genomfört en del av kartläggningsmaterialet var, enligt läraren, för att eleverna inte var redo för den typen av uppgift. Någon möjlighet att genomföra kartläggningsmaterialen på vårterminen finns inte. Skolinspektionen bedömer därför att det är en brist att kartläggningsmaterialen, i sin helhet, inte har genomförts under höstterminen 2023.

Har lärarna genomfört särskild bedömning och planering av extra anpassningar i svenska och matematik i enlighet med lagens krav?

Av skollagen framgår att det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling efter genomförandet av de obligatoriska materialen om det finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i årskurs 1 och 3 i bland annat svenska och matematik.

Med begreppet indikation avses ett lägre ställt krav än befaras, vilket används när en elev anses vara i behov av extra anpassningar. Vad som kan utgöra en indikation specificeras i kartläggningsmaterialen. Det kan exempelvis vara att eleven ännu inte berättar sammanhängande utan använder enstaka ord eller inte hittar eller

saknar ord för det som ska berättas eller beskrivas. I lagens förarbeten har det anförts att ungefär 25 procent av eleverna kommer uppvisa indikation efter genomförandet av kartläggningsmaterialen (se prop. 2017/18:195 s. 76).

Det är utrett att det funnits både elever i förskoleklass och i årskurs 1 som visat indikation på att inte uppfylla kriterier för bedömning som senare ska uppfyllas i årskurs 1 och 3 i svenska.

Frågan härefter är om det genomförts en särskild bedömning av dessa elever i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens.

Det är utrett att läraren som är ansvarig för årskurs 1-2 studerat till specialpedagog och genomfört stora delar av specialpedagogprogrammet. Skolinspektionen anser att hon har specialpedagogisk kompetens. De delar som rör att samråd ska ske med personal med specialpedagogisk kompetens är således inte aktuella för henne.

Skolinspektionen har därför att bedöma huruvida förskolläraren genomfört samråd med personal med specialpedagogisk kompetens avseende de elever som uppgetts ha visat indikationer efter genomförandet av kartläggningsmaterialen.

I denna del har ansvariga lärare berättat att skolan inte haft några möten för att diskutera elevernas resultat från kartläggningsmaterialen och bedömningsstöden. De har i för sig framfört att de har en "ständig dialog" med varandra.

Skolinspektionen menar dock att utredning gjort det sannolikt att förskolläraren inte haft samråd med personal med specialpedagogisk kompetens avseende de elever vars resultat visat en indikation. Att lärarna förvisso har mer informella diskussioner kring elever är inte något Skolinspektionen ifrågasätter. Skolinspektionen bedömer dock att detta inte kan jämföras med ett samrådsmöte vars syfte är att ge stöd och läraren i dennes bedömning av elevens kunskapsutveckling. Skolinspektionen bedömer därför att det är en brist att förskolläraren inte samrått med personal med specialpedagogisk kompetens.

Har läraren genomfört en uppföljning och överföring av extra anpassningar i enlighet med lagens krav?

Det är utrett att ingen elev i vare sig förskoleklass eller årskurs 3 haft extra anpassningar i svenska, svenska som andraspråk eller matematik under läsåret 2022/23. Skolinspektionen gör därför ingen bedömning i denna del.

Anmälan om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med besöket på skolan begärt in information om hur många anmälningar om kränkande behandling som rektorn fått kännedom om de senaste tolv månaderna. Rektorn har uppgett att det förekommit ett ärende. Skolinspektionen har fått in anmälan avseende händelsen. Datum för händelsen var 10 oktober 2022 och avsåg trakasserier.

Av intervjuer med elever på skolan framgår att det har förekommit att elever kallat varandra för sexistiska uttryck under det aktuella läsåret.

En lärare uppger, i intervju med Skolinspektionen, att hon hört att en elev blivit retad med rasistiska uttryck. Läraren hanterade detta genom att pratat med de inblandade eleverna och dess vårdnadshavare. Detta ska ha skett under höstterminen 2023. Läraren uppger vidare att hon återgett händelsen muntligt för rektorn. Efter händelsen har det inte förekommit igen att eleven blivit retad med rasistiska uttryck.

Rektorn uppger i intervju att hon inte känner igen händelsen.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567). (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i skolans arbete med att anmäla kränkande behandling.

Av utredningen framgår att en lärare berättat om att en elev blivit utsatt för nedsättande ord av andra elever. Utifrån omständigheterna kring händelsen anser Skolinspektionen att detta är att likställa med kränkande behandling.

Rektorn har uppgett att hon inte känner till den aktuella händelsen eller att läraren ska ha berättat om det för henne. Enligt rektorn har det inte inträffat någon form av kränkande behandling efter hösten 2022. Läraren har dock utförligt kunnat berätta för Skolinspektionen om den aktuella händelsen, vilka åtgärder som vidtagits samt att hon muntligen informerat rektorn om kränkningen. Skolinspektionen saknar skäl att ifrågasätta de uppgifter som läraren lämnat om händelsen eller att hon berättat om händelsen för rektorn. Skolinspektionen lägger därför lärarens berättelse till grund för bedömningen.

Skolinspektionen finner därför att utredningen visar att det har förekommit att en elev blivit utsatt för kränkande behandling under höstterminen 2023 och att detta har anmälts till rektorn. Att rektorn inte anmält detta till huvudmannen är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 11 § skollagen tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten. Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Skolinspektionen bedömer att de brister som redogjorts enligt ovan är att anses som mindre allvarliga. Avseende skriftliga rutiner för mobiltelefoner anser Skolinspektionen med hänsyn till att lagen nyligen trätt i kraft att det finns skäl att anta skolan ännu inte hunnit ta fram rutiner för detta, varför bristen bedöms som mindre allvarliga. Gällande betygssättningen är bristen begränsad till två ämnen. Det framgår också av betygskatalogen vem som beslutat om respektive betyg, även om inte vart och ett av betygen är signerade och daterade.

De brister som konstaterats avseende skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser är begränsade till ett fåtal elever och moment, varför Skolinspektionen bedömer bristen som mindre allvarliga i denna del.

Vad avser bristen mot kränkande behandling rör det sig om enbart en händelse och även om rektorn inte anmält händelsen till huvudmannen har en lärare självständigt hanterat händelsen och vidtagit åtgärder. Skolinspektionen bedömer därför att även denna brist är att anses som mindre allvarlig.

Skolinspektionen tilldelar därför Bodens kommun en anmärkning i ovanstående delar.

Områden utan konstaterade brister

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av huvudmannens plan mot kränkande behandling. Av planen mot kränkande behandling för läsåret 2023/24 framgår de åtgärder som skolan bedömt behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Det förebyggande arbetet avser bland annat samarbets- och trygghetsfrämjande övningar samt framtagande av gemensamma ordningsregler i samråd med eleverna på skolan. I planen anges även olika åtgärder i syfte att förhindra kränkningar, exempelvis att personal är ute på rasterna. I planen finns även rutiner för hur personalen i verksamheten ska agera, deras ansvarsfördelning samt hur händelser och åtgärder ska dokumenteras. Planen innehåller även en redogörelse över fjolårets plan och en utvärdering av de åtgärder som då vidtogs.

Elevernas delaktighet i planen sker inom klassrumsverksamheten. Eleverna informeras om innehållet i planen samt i utvärderingen av densamma. Det sker genom kartläggning, klassråd, fritidsråd, elevråd och utvecklingssamtal.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 6 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§. Enligt 6 kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling ska en sådan plan som avses i 6 kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende arbete med plan mot kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ordningsregler och forum för samråd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med tillsynsbesöket noterat att ordningsregler finns uppsatta i skolans lokaler. Ordningsregler lyder "Vi respekterar varandra, vi lyssnar på varandra, vi är snälla mot varandra och alla får vara med."

Eleverna uppger att reglerna bestämdes på skolans elevråd och att det var rektorn som slutligen bestämde vilka ordningsregler som skulle gälla. Eleverna ska prata om ordningsregler och eventuella justeringar nästkommande höst. Rektorn uppger att skolan följer upp och diskuterar samt vid behov reviderar ordningsreglerna på skolan.

Skolinspektionen har i samband med besöket fotograferat ett utdrag över en sammanställning av elevrådssammanträden. I utdraget framgår det att elevråd har hållits vid tre tillfällen sedan läsårets start 2023.

Rättslig reglering

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Vid skolenheten finns forum för samråd med eleverna som behandlar frågor som är viktiga för verksamheten och som kan ha betydelse för eleverna, bl.a. trygghet, studiero och elevernas arbetsmiljö i övrigt (4 kap. 13 § skollagen, Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende ordningsregler och forum för samråd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Språkval

Av ingiven bilaga för språkval framgår att eleverna kan välja mellan franska, spanska och tyska. Av ingivna scheman och av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att elever ges undervisning i spanska.

Rättslig reglering

Eleverna erbjuds som språkval minst två av språken franska, spanska och tyska. Undervisning anordnas i ett språk som har erbjudits som språkval och som minst fem elever väljer (10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 5–7 §§ skolförordningen, Lgr 22, 1. Rättigheter och skyldigheter).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende språkval. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Lisa Naudot.

Utredaren Fredrik Asplén har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Johan Runemark Brydsten medverkat.